

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
 Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
 Кафедра кримінального права та правосуддя

РОБОЧА ПРОГРАМА
Адаптація кримінального законодавства України до стандартів
права Європейського Союзу

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

 Коломієць Н.В.
 (підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Коломієць Н.В., завідувач кафедри, д.ю.н., професор
 (прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)
Звенигородський О.М., доцент кафедри, к.ю.н., доцент
 (прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

 (підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри кримінального права
та правосуддя

Протокол від «01» вересня 2025 р. №10

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

 (підпис)

Сенченко Н.М.
 (прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	1 рік, 1 семестр Освітня програма «Кримінальна юстиція (Суд.Прокуратура.Адвокатура)»
Викладач (-і)	Коломієць Н. В., д.ю.н., професор; Звенигородський О. М., к.ю.н., доцент
Профайл викладача (-ів)	https://kriminal.stu.cn.ua/про-нас/викладачі
Контакти викладач (-ів)	n.kolomiyetsn@stu.cn.ua zam150263@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Вже досить тривалий період часу євроатлантична інтеграція декларується як безальтернативний шлях розвитку української держави. Відтак, вплив різноманітних правил, норм і стандартів, сформованих, в тому числі, і інституціями Європейського Союзу, на вітчизняну правову систему рік за роком зростає. Саме тому, метою вивчення курсу є поглиблення правового світогляду студентів, формування професійних уявлень про правову систему Європейського Союзу, створення теоретичних уявлень про предмет, методи, принципи, галузі, підгалузі, інститути та норми права ЄС, формування вмінь студентів правильно використовувати норми права ЄС у своїй діяльності.

Навчальна дисципліна викладається протягом одного семестру за допомогою лекційних занять, практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, в тому числі науково-дослідної роботи і завершується складанням екзамену.

3. Мета та цілі курсу.

Мета навчальної дисципліни - обумовлює необхідність дослідження проблеми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу, з'ясування напрямів його адаптації, а також перспектив розвитку науки кримінального права, що створить належне теоретичне підґрунтя для майбутніх законодавчих новацій.

Завданнями вивчення дисципліни є: досягнення здобувачами вищої освіти сучасного, конструктивного, фундаментального мислення, вивчення та усвідомлення значення норм відповідних галузей права і практичних навичок його реалізації з урахуванням сучасної проблематики.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути та/ або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3 Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

4. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні результати навчання (РН), передбачені освітньою програмою:

РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

В результаті вивчення дисципліни «Адаптація кримінального законодавства до стандартів права ЄС» здобувач має

знати:

- принципи гармонійного розвитку юриспруденції в аспекті адаптації кримінального законодавства України до права ЄС;
- законодавства України у сфері євроінтеграції

вміти:

- управляти інформацією;
- використовувати теоретичні знання й практичні навички для застосування їх у сфері адаптації кримінального законодавства України до права ЄС;
- проводити правове обґрунтування рішень у сфері євроінтеграції;
- використовувати знання, уміння й навички в галузі кримінального права для вирішення теоретичних і практичних завдань.

5. Пререквізити. Передумовами для вивчення дисципліни є вивчення наступних навчальних дисциплін: «Теорія держави і права»; «Конституційне право України»; «Кримінальне право України», «Міжнародне публічне право».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції	18	10
Практичні (семінарські) заняття	14	10
Самостійна робота	88	100
Індивідуальне завдання	-	-
Всього кредитів – вказати кількість кредитів	4	4

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.**Тематика лекційних занять****Змістовий модуль 1. Інституційне право Європейського союзу****Тема 1. Виникнення і розвиток Європейського союзу і його правової системи**

Передумови виникнення європейських співтовариств. Етапи розвитку права європейських співтовариств. Створення Європейського союзу. Амстердамські договори і реформування Європейського союзу. Ніццький договір і розширення Європейського союзу. Лісабонські договори і перспективи розвитку Європейського союзу

Тема 2. Загальна характеристика права Європейського Союзу

Поняття, природа та предмет права Європейського Союзу. Співвідношення права ЄС, міжнародного права та національного права членів ЄС. Принципи права ЄС. Система права ЄС. Поняття джерел права ЄС. Гармонізація правових систем держав-членів ЄС. Безпосереднє

застосування права ЄС органами ЄС. Відповідальність за порушення норм комунітарного права. Тлумачення комунітарного права. Первинне законодавство Європейського Союзу і його значення. Дія в часі та просторі нормативних актів союзу. Договори як конституційна основа права Європейського Союзу. Похідне (вторинне) законодавство як частина системи норм, розроблених згідно з основними договорами.

Тема 3. Правові основи механізму Європейського союзу

Компетенція Європейського союзу. Договірний механізм регулювання інтеграції в Європейському союзі. Інституційний механізм Європейського союзу. Система актів інститутів Європейського союзу

Тема 4. Захист прав людини в Європейському союзі

Становлення та розвиток захисту прав людини в ЄС. Принцип поваги до прав людини як європейська цінність в міжнародних договорах ЄС з третіми країнами. Європейське громадянство. Хартія основних прав ЄС. Інституційний механізм ЄС у сфері захисту прав людини. Місце Європейської конвенції прав людини у правопорядку Європейського союзу.

Тема 5. Правовий статус людини і громадянина у праві ЄС

Місце інституту основ правового статусу особи у системі права ЄС. Система та джерела норм права ЄС, які визначають правовий статус людини та громадянина. Елементи правового статусу людини та громадянина у праві ЄС.

Принципи правового статусу людини і громадянина.

Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина.

Судовий захист. Позасудові засоби захисту. Інститут Омбудсмена ЄС. Органи спеціальної компетенції у сфері захисту прав людини. Процесуальні гарантії. Справедливість та неупередженість суду. Право на захист та правову допомогу. Процесуальні гарантії захисту прав та свобод у сфері кримінального судочинства. Матеріальні гарантії. Майнова відповідальність ЄС та держав-членів ЄС за порушення прав і свобод людини.

Змістовий модуль 2. Організаційне забезпечення адаптації законодавства України до *acquis* ЄС

Тема 6. Членство в ЄС

Члени Європейського Союзу. Процедура розширення Європейського Союзу. Політика сусідства Європейського Союзу. Копенгагенські критерії. Об'єктивні та суб'єктивні критерії членства в Європейському Союзі. Політичні критерії. Економічні критерії. Інші критерії. Географічний критерій членства.

Розподіл компетенції між Союзом та державами. Виключна компетенція. Спільна компетенція. Доповнююча компетенція. Спеціальна компетенція. Дорозуміла компетенція. Паралельна компетенція.

Тема 7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони

Загальна характеристика Угоди про асоціацію.

Основний зміст Угоди.

Укладення та набрання чинності Угодою про асоціацію.

Тема 8. Судовий контроль у праві ЄС

Судова система Європейського Союзу. Принципи побудови та функціонування судової системи ЄС. Суд ЄС, структура та повноваження.

Особливості провадження у судах Європейського Союзу. Види провадження у Судах ЄС. Особливості спірного та безспірного провадження. Провадження у міжнародно-правових, конституційних, адміністративних, цивільних та арбітражних справах. Провадження за скаргами про порушення установчих договорів. Досудова та судова стадія провадження. Провадження преюдиційного запиту. Провадження з надання висновку. Окреме провадження.

Особливості судового захисту в системі Європейського Союзу. Позови, що подаються Комісією, і підстави для подання позовів. Стадії допозовної діяльності Комісії. Посередництво між Комісією і державою відповідачем. Позови, що подаються іншими державами-членами, і їх розгляд у суді. Позови про невизнання правових актів недійсними. Критерій прийнятності. Позови про бездіяльність критерію прийнятності та підстави для їх розгляду. Позови, що впливають з відповідальності.

Позадовірня відповідальність: основні принципи і критерій прийнятності. Скарги на незаконність. Провадження справи в суді. Матеріальні підстави для перегляду. Поняття відсутності компетенції і порушення суттєвих вимог процесуального характеру.

Процедури виконання рішень. Засоби судового захисту непрямої дії. Поняття суду чи трибуналу держави-члена. Положення національного права, національних судів і національних процесуальних правил. Апеляція проти рішень про затвердження за преюдиційним тлумаченням. Вплив преюдиційних тлумачень на розвиток права союзу.

Тема 9. Кримінальне право ЄС

Співвідношення міжнародного кримінального права, європейського кримінального права та кримінального права ЄС. Кримінальне право в межах Першої опори.

Співробітництво у сфері охорони порядку та правосуддя у кримінальних справах. Розвиток співпраці у сфері охорони порядку та правосуддя країн-членів Європейського Союзу. Шенгенська зона. Зближення національних норм та інститутів кримінального права.

Політика ЄС щодо окремих злочинів. Зелена книга про створення посади Європейського прокурора. Відмивання грошей. Заходи в межах Першої опори ЄС. Заходи в межах Третьої опори ЄС. Корупція. Корупція в державному секторі. Корупція у приватному секторі. Розповсюдження наркотиків. Торгівля людьми та злочини проти дітей. Рамкове рішення про торгівлю людьми. Рамкове рішення про боротьбу з сексуальною експлуатацією дітей та дитячою порнографією. Тероризм. Злочини проти довкілля.

Тема 10. Європейський поліцейський офіс (Європол)

Цілі, функції та повноваження Європолу.

Структура Європейського поліцейського офісу. Компетенція Європолу. Завдання Європолу.

Тематика семінарських занять

1. Виникнення і розвиток Європейського союзу і його правової системи.
2. Загальна характеристика права Європейського Союзу.
3. Правові основи механізму Європейського союзу.
4. Захист прав людини в Європейському союзі.
5. Правовий статус людини і громадянина у праві ЄС.
6. Членство в ЄС.
8. Судовий контроль у праві ЄС.
9. Кримінальне право ЄС.

Заочна форма навчання

№ теми	Найменування модулів та тем	Заочна форма навчання				
		Кількість годин				
		Всього	Лек.	Семін.	Пр.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Інституційне право Європейського союзу						
1	Виникнення і розвиток Європейського союзу і його правової системи	14	2	2	-	10
2	Загальна характеристика права Європейського Союзу	14	2	2	-	10
3	Правові основи механізму Європейського союзу	10	-	-	-	10
4	Захист прав людини в Європейському союзі	10	-	-	-	10
5	Правовий статус людини і громадянина у праві ЄС	12	-	2	-	10
Разом за змістовим модулем 1		60	4	6		50
Змістовий модуль 2. Організаційне забезпечення адаптації законодавства України до acquis ЄС						
6	Членство в ЄС	10	-	-	-	10
7	Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони	12	2	-	-	10
8	Судовий контроль у праві ЄС	14	2	2	-	10
9	Кримінальне право ЄС	14	2	2	-	10
10	Європейський поліцейський офіс (Європол	10	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2		60	6	4	-	50
Всього за дисципліну		120	10	10	-	100
ЕКЗАМЕН						

9. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf). Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Адаптація кримінального законодавства України до стандартів права Європейського Союзу» включає поточний та семестровий контроль знань. З дисципліни здобувач може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на екзамені. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій та опитувань студентів на семінарських заняттях. Бали, які набрані здобувачем за результатами активності на семінарах складають оцінку поточного контролю. Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має досягти відповідні результати навчання (РН), що передбачені освітньою програмою. Кожен результат навчання оцінюватися окремо: РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції - оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять. РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу- оцінюється шляхом фронтального та індивідуального опитування під час семінарських занять
---	--

	Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки. Оцінювання успішності здобувача вищої освіти під час семестрового контролю здійснюється за національною (чотирибальною) шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS і вносяться в відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ». Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для студентів, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо студент виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати екзамен. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. Семестровий контроль по закінченню 1 семестру проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену розробляються та затверджуються на засіданні кафедри білети. Білети складаються з трьох питань (кожне питання оцінюється максимум у 13 балів). У 11-13 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 8-10 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 5-7 балів ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-4 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Вимоги до КРС	- «відмінно» (А) – якщо виявлено: всебічні, систематизовані, глибокі знання матеріалу; грамотне та логічне викладення інформації; самостійність роботи; наявність не більше 1-2 незначних помилок (через неухважність, обмовки); використання судової практики, наявність висновків у вигляді запропонованих змін до законодавства України, курсова робота представлена через презентацію отриманого наукового матеріалу;

	- «добре» (B) – якщо виявлено: повні знання матеріалу; успішне виконання завдань; логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 2-3 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді; правильність виконання практичної (за наявності) частини; наявність висновків, курсова робота представлена через презентацію отриманого наукового матеріалу; - «добре» (C) – якщо виявлено: достатні знання матеріалу; успішне виконання завдань; певна логічна послідовність; зрозумілість викладеного матеріалу; наявність не більше 3-4 незначних помилок; можлива деяка неповнота відповіді, але без суттєвих помилок; - «задовільно» (D) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу; наявність не більше 5-6 суттєвих помилок; неповна відповідь; наявність висновків; - «задовільно» (E) – якщо виявлено: не досить повні знання основного матеріалу, неповна відповідь, незв'язна її побудова; наявність висновків, що не відтворюють завдання дослідження; - «незадовільно» (FX) – якщо виявлено: відсутність знань або нерозуміння більшої або найбільш суттєвої частини матеріалу; суттєві помилки, які не виправлені; нелогічне викладання матеріалу; недосяжність мети; відсутність висновків.
Семінарські (практичні) заняття	Робота на семінарському занятті оцінюється у балах (5 балів за одне заняття) за наступними критеріями: 5 балів – здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання. 4 бала – здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні. 3 бала – здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стислу характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні. 1-2 балів – здобувач за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неточна, неповна, головний зміст матеріалу не розкрито, аргументація та власне розуміння питання майже відсутні; студент із помітними труднощами використовує певні знання у вирішенні завдань. 0 балів – здобувач не готовий до семінарського

	заняття. Порядок оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Максимально можливий бал (1 бал за тему) за конкретним завданням ставиться за умови відповідності виду самостійної роботи всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. Перелік завдань для самостійної роботи здобувачів зазначений в методичних рекомендаціях.
Умови допуску до підсумкового контролю	У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно» – Е, 60 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому в розділі 6 «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»», затвердженого вченою радою НУ «Чернігівська політехніка»

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
1	Робота на семінарському занятті	0...35
2	Самостійне опрацювання теми	0...10
3	Наукова робота	0...15
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (Екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

10. Політики курсу. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-dystancziyne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету “Чернігівська політехніка” <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література

1. Адаптація національного законодавства відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом : монографія / за редакцією О. В. Кузьменко (Спеціальне редагування: О. В. Кузьменко, В. Г. Чорна). Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2019. 678 с.
2. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу : теоретичні та практичні аспекти : матеріали V Всеукраїнської за міжнародною участю науково-практичної конференції (м. Полтава, 22 жовтня 2020 року). Полтава, 2020. 223 с.
3. Актуальні питання адаптації законодавства України до критеріїв ЄС : навч. посіб. / Добрянська Н. В., Горелова В. Ю., Пушкар О. А. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 544 с.
4. Європеїзація кримінального права України : матеріали міжнар. наук. конф., що відбулася 19 груд. 2024 р. / редкол.: Ю. А. Пономаренко (голова) та ін. ; Коміс. з питань прав. реформи при Президентові України та ін. Харків : Право, 2025. 426 с.
5. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. Кн. перша : Інституційне право Європейського Союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. Київ : Ін Юре, 2015. 312 с.
6. Європейський Союз : навч. посіб. / А. О. Бояр (кер. авт. кол.), Н. П. Карпчук, Н. І. Романюк та ін. ; за ред. А. О. Бояра, С. В. Федонюка. Київ : ФОП Маслаков, 2020. 600 с.
7. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: затверджено Законом України від 18 березня 2004 року № 1629-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>.

8. Задоя К. Основи європейського кримінального права : навч. посібник. Одеса : Фенікс, 2024. 828 с.
9. Звіти про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.URL: <https://www.kmu.gov.ua/diynalist/yevropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu>
10. Основи права Європейського Союзу: навч. посіб / Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с.
11. Конспект лекцій з дисципліни «Основи європейського права та ідейні засади європейської політичної інтеграції» для здобувачів вищої освіти III курсу спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» денної форми навчання / Укл.: Чістякова І. М., Озернюк Г. В., Шевченко Т. В., Кривдіна І. Б. Одеса : ДУ «Одеська політехніка», 2021. 186 с.
12. Муравйов В., Смирнова К. Європейське право: правова категорія, наука, доктрина. *Право України*. № 4, 2011. С 141-147.
13. Основи кримінальної політики Європейського Союзу : навч. посіб. / автори-упорядники: Житний О. О., Рибалко Г.С., Слінько Д. С., Харків, 2022. 147 с.
14. Право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. для практ. занять та самостійної роботи / за ред. М. Р. Аракеляна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2019. 144 с. (Сер.: Навчально-методичні посібники).
15. Право Європейського Союзу : підручник / Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакулєнко, Ван Елсувеге П. та ін. ; за ред. Р. А. Петрова. Вид. 11-те, змінєне і допов. Харків : Право, 2024. 488 с.
16. Тетарчук І. В. Європейське право (право Європейського Союзу) : навч. посіб. для підгот. до іспитів. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 158 с.
17. Трихліб К. О. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології : монографія / К. О. Трихліб. Харків : Право, 2015. 224 с.
18. Україна на шляху до ЄС: реалії і перспективи. *Національна безпека і оборона*. 2022. № 1-2.
19. Устимєнко В. А. Адаптація національного законодавства до права Європейського Союзу: основи, критерії, виміри стійкості : монографія ; НАН України, ДУ «ІЕПД імені В.К. Мамутова НАН України». Київ : Академперіодика, 2025. 452 с.
20. Хавронюк М. І. Проблеми адаптації положень загальної частини чинного та перспективного кримінального законодавства України до кримінального права ЄС. URL: <https://newcriminalcode.org.ua/article/havronyuk-m-i-problemy-adaptatsiyi-polozhen-zagalnoyi-chastyny-chynnogo-ta-perspektyvnogo-i113>
21. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: проблеми теорії і практики / І. В. Яковюк // Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків : Обєріг, 2012. С. 5–47. (Серія «Наукові доповіді» ; вип. 1).URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/2191/1/YAKOVIUK.pdf>
22. Chalmers Damian, Gareth Davies, Monti Giorgio, European Union Law. Cases & Materials, CUP, 2024. 8th edition URL: https://assets.cambridge.org/97810092/30308/frontmatter/9781009230308_frontmatter.pdf
23. Craig Paul, de Búrca Gráinne, EU Law. Cases and Materilas, OUP, 2015, 6th edition. URL: https://books.google.com.ua/books?id=WM8oCgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=uk&source=gb_s_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Інтернет-джерела.

1. <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8145> (посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle)
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>.
3. Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Євроінтеграція. URL: <https://www.kmu.gov.ua/tag/yevrointegraciya?&type=all&tag=yevrointegraciya>
4. Офіційний сайт Європейського Союзу. URL: <https://european-union.europa.eu>
5. Офіційний сайт Європейського парламенту. URL: <https://www.europarl.europa.eu/portal/en>
6. Офіційний сайт Ради Європи. URL: <https://www.coe.int>